

مدیریت سازمانهای ورزشی

(ویراست ۴: با تجدید نظر اساسی)

دکتر سید نصرالله سجادی

تهران

۱۳۹۶

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)
پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار ویراست چهارم
۳	مقدمه
۵	فصل اول: مروری کوتاه بر مدیریت
۵	تعریف مدیریت
۶	مدیریت و رهبری
۱۵	زمان آغاز مدیریت علمی
۲۱	روابط انسانی در مدیریت
۲۳	نظریه‌های روابط انسانی
۲۷	نظریه‌های رفتار سازمانی
۳۲	پیش‌نویس‌گرایی، نوین‌گرایی و پسانوین‌گرایی
۳۵	ویژگیهای رفتاری مدیر سازمان ورزشی
۳۷	فصل دوم: اصول و مبانی سازمان
۳۷	تعریف سازمان
۳۸	انواع سازمان
۴۰	منابع سازمان
۴۴	اشکال گوناگون سازمان
۴۷	انواع سازمانهای ورزشی
۴۸	ویژگیهای مشترک سازمانها
۴۸	مقایسه گونه‌های سازمان
۵۰	آشنایی با نهادهای دولتی

صفحه	عنوان
۶۰	فصل سوم: آشنایی با سازمانهای ورزشی داخلی و بین‌المللی
۶۱	تاریخچه تشکیل سازمان تربیت‌بدنی در ایران
۶۳	وظایف قانونی سازمان تربیت‌بدنی
۶۷	فدراسیونهای ورزشی و اهداف آنها
۶۷	اساسنامه فدراسیونهای ورزشی آماتوری جمهوری اسلامی ایران
۷۸	هیئتهای ورزشی
۸۱	کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران
۸۱	ساختار و وظایف تربیت‌بدنی آموزش و پرورش
۸۴	ساختار و وظایف تربیت‌بدنی در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۸۶	سازمانهای بین‌المللی در ورزش
۹۴	نحوه برگزاری بازیهای المپیک
۹۹	کمیته برگزاری بازیهای المپیک (OCOG)
۱۰۰	آمار و اطلاعات کلی درباره بازیهای المپیک
۱۰۵	بازیهای المپیک جوانان
۱۰۶	کمیته بین‌المللی پارالمپیک (IPC)
۱۰۸	سازمانهای آموزشی - فرهنگی آی.ا.سی
۱۱۰	فدراسیونهای بین‌المللی ورزشی
۱۲۴	پیوست ۱ فصل سوم
۱۲۷	پیوست ۲ فصل سوم
۱۲۸	پیوست ۳ فصل سوم
۱۳۵	پیوست ۴ فصل سوم
۱۳۶	فصل چهارم: مدیریت و برنامه‌ریزی در تربیت‌بدنی
۱۳۷	مفاهیم اساسی در برنامه‌ریزی
۱۳۹	گامهای فرایند برنامه‌ریزی
۱۴۱	موانع برنامه‌ریزی
۱۴۳	برنامه‌ریزی در تربیت‌بدنی و ورزش

صفحه	عنوان
۱۴۵	آمایش سرزمین در نظام برنامه‌ریزی
۱۴۹	سازماندهی نظام برنامه‌ریزی
۱۴۹	فعالیت‌های مرتبط با تدوین برنامه‌های بخش
۱۵۴	نظام برنامه‌ریزی مرحله سوم فعالیت‌های تهیه و تدوین برنامه
۱۵۵	برنامه‌های توسعه
۱۵۹	سیاست‌های کلی برنامه‌های توسعه
۱۶۸	نظارت و ارزیابی برنامه
۱۶۹	جنبه‌های کلی ارزیابی
۱۷۲	فصل پنجم: بودجه و امور مالی
۱۷۳	تعاریف بودجه
۱۷۴	بخش‌های مختلف بودجه کل کشور
۱۷۵	انواع درآمد
۱۷۶	انواع بودجه
۱۷۷	مراحل تفصیلی اجرای بودجه
۱۸۰	طبقه‌بندی عملیات دولت در نظام بودجه
۱۸۲	کسر بودجه
۱۸۷	بودجه ارزی
۱۸۸	امور مالی و حسابداری
۱۹۵	اسناد تجاری
۱۹۷	فصل ششم: مدیریت جلسات و شوراهای تربیت بدنی
۱۹۸	تشکیل جلسات
۱۹۹	نکات عمده مورد توجه در اداره جلسه
۲۰۳	نحوه تدوین و تحریر صورت جلسه
۲۰۵	گزارش نویسی
۲۰۷	شوراهای رسمی در بخش تربیت بدنی
۲۱۲	پیوست ۱ فصل ششم
۲۲۴	پیوست ۲ فصل ششم

صفحه	عنوان
۲۲۸	فصل هفتم: مدیریت برگزاری مسابقات ورزشی
۲۲۸	نحوه برگزاری یک دوره مسابقه
۲۳۰	مدیریت و سازماندهی برگزاری رویدادهای ورزشی
۲۳۰	وظایف کمیته‌های برگزارکننده مسابقات
۲۳۹	تقویم ورزشی و تقویم تدارکاتی بازیهای آسیایی و المپیک
۲۵۶	فصل هشتم: مدیریت بازاریابی ورزشی
۲۵۶	مفهوم بازاریابی
۲۵۷	تعریف بازاریابی
۲۵۹	بازاریابی در ورزش
۲۶۰	بازاریابی ورزشی در ایران
۲۶۱	بخش‌بندی بازار
۲۶۲	شاخص بخش‌بندی بازار
۲۶۳	آمیخته بازاریابی
۲۶۵	محصول
۲۶۸	مکان
۲۷۱	قیمت
۲۷۴	ترویج
۲۷۶	اجزاء آمیخته ترویج
۲۸۰	ترویج ورزشی
۲۸۱	فصل نهم: حل مسئله و تصمیم‌گیری
۲۸۱	مسئله و مدیریت
۲۸۲	روش حل مسئله
۲۸۷	تصمیم‌گیری
۲۸۹	تصمیم‌گیری مؤثر
۲۹۰	شیوه‌های تصمیم‌گیری

صفحه	عنوان
۲۹۱	انواع تصمیم گیری
۲۹۵	استفاده از رایانه در تصمیم گیری
۲۹۶	نظام پشتیبانی تصمیم گیری
۲۹۸	فصل دهم: نحوه اعزام تیمهای ورزشی و طبقه بندی سطح مسابقات
۲۹۸	برنامه ریزی برای حضور در یک رویداد بین المللی ورزشی
۲۹۹	سطوح مسابقات ورزشی
۳۰۴	طبقه بندی هیئتهای ورزشی
۳۰۵	نحوه سازماندهی و برنامه ریزی اعزام برون مرزی
۳۱۳	تقسیم بندی گروههای ورزشی
۳۱۵	وظایف سرپرست کاروان در کشور میزبان
۳۱۹	منابع و مآخذ

پیشگفتار ویراست چهارم

مدیریت سازمانهای ورزشی، مانند سایر سازمانها در بسیاری از موارد تشابهات بسیاری دارد، اما دارای ویژگیها و خصوصیات خاص خود نیز هست. در سالهای آغازین قرن بیست و یکم و با گذشت یک دهه از هزاره سوم، شاهد پیشرفتهای زیادی در عرصه‌های فناوری و مدیریت سازمانها هستیم. سازمانها از جمله بنیانهای اساسی و اصلی هر جامعه و مدیریت مهم‌ترین عامل در جهت رشد و توسعه هر سازمانی است. در مدیریت مهم‌ترین رکن، برنامه‌ریزی و سازماندهی است. در صورت پیش‌بینی دقیق و صحیح برنامه‌ها و دقت در سازماندهی و اجرای مناسب و علمی آنها، سازمان در جهت توسعه گام برمی‌دارد و موفق به تحقق اهداف پیش‌بینی شده خواهد بود. در این مسیر، نظارت، کنترل و ارزیابی نقش بسزایی در حرکت اصولی و پیش‌بینی شده دارد. در هر نظام برنامه‌ریزی توجه به عوامل ذکر شده سازمان را در مسیر صحیح اجرای مأموریت‌های خود قرار می‌دهد. با توجه به تغییر و تحول در ساختار بعضی از سازمانهای ورزشی کشور و اجرای برنامه پنجم توسعه و آغاز سال اول برنامه ششم توسعه چاپ شانزدهم کتاب با تجدید نظر کلی صورت گرفت.

مؤلف با توجه به جدیدترین تحولات صورت گرفته نسبت به اصلاح موارد ضروری اقدام کرده است، ضمن آنکه از اصل روزآمد کردن محتوای کتاب با توجه به منابع در دسترس غفلت نشد. چاپ شانزدهم با رویکردی جدید تدوین شد و مؤلف اطمینان دارد پرداختن به همه تغییر و تحولاتی که در زمینه علم سازمان و مدیریت اتفاق می‌افتد نه در بضاعت نویسنده و نه در حوصله این کتاب است.

امید است تجدید نظر کلی در چاپ شانزدهم، مورد استفاده همه دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی و تربیت بدنی قرار گیرد. در همین جا از کلیه خوانندگان خصوصاً همکاران دانشگاهی تقاضا دارم با تذکر اشکالات، نویسنده را در اصلاح کتاب برای چاپهای بعدی یاری دهند.

سید نصرالله سجادی

استاد دانشگاه تهران

زمستان ۱۳۹۶

مقدمه

درباره پیشرفتهای سریع در جهان امروز نظریه پردازان برحسب علایق و اطلاعات خود دلایلی را اقامه می کنند که هر یک در تبیین این پیشرفتها تأثیر بسزایی دارد، ولی چون این تحولات عظیم را نمی توان صرفاً نتیجه یک رشته عوامل خاص دانست، جا دارد که با دیدی وسیع همه جوانب این امر بررسی و مطالعه شود.

امروزه عده ای بر این عقیده اند که همه پیشرفتها در رشته های مختلف علوم باید در نهایت با مدیریت علمی هدایت و راهبری گردد. فرض بر این است که بدون پیشرفت و استقرار مدیریت در سازمانهای مختلف، دستاوردهای عظیم کنونی حاصل نمی شد. با این استدلال شاید بتوان یکی از علل اصلی عقب ماندگی کشورهای برخوردار از منابع و امکانات خدادادی را عدم موفقیت آنان در بهره وری منابع و کاستیها و مشکلات سازماندهی و برنامه ریزی دانست.

در کشور ما نیز این مشکل نمود بارزی دارد. در بخش تربیت بدنی و ورزش، علم مدیریت هنوز جایگاه مناسب خود را نیافته است و به سبب فقدان نیروهای کارآمد و لایق از دنیای پیشرفته بسیار فاصله دارد. شکاف عمیق بین نظر و عمل و غیر کاربردی شدن دانش تربیت بدنی خود دلیل آن است که از امکانات و منابع موجود به درستی بهره برداری نمی شود.

به هر حال کشور ما همچون سایر کشورهای در حال توسعه به ناچار وارد عرصه های بین المللی ورزشی می شود؛ عرصه هایی که همگونی با آنها اندک است و هنگامی که موضوع رقابت و مسابقه پیش می آید تفاوت فاحش ما را با کشورهای برخوردار از دانش و علوم ورزشی آشکار می سازد.

بنابراین لازم است آگاهی جدیدی در سطح ملی از ورزش شکل گیرد تا راه

برای رفع کمبودها به ویژه در زمینه درک و اجرای روشها و اصول مدیریت علمی و سازماندهی و برنامه‌ریزی پویا هموار شود. بدیهی است توجه به تحولات اخیر مدیریت و اصول و اندیشه‌های جدیدی که در کشورهای پیشرفته رایج شده است دستاوردهای پرثمری را در پی خواهد داشت.

با توجه به پیشرفتهای علم مدیریت طی سالهای اخیر، چاپ پنجم کتاب با تجدیدنظر صورت گرفت. مؤلف ضمن مراجعه به جدیدترین نظریات و دستاوردهای علم مدیریت کوشید از آنها برای روزآمد کردن کتاب بهره گیرد. چاپ پنجم با رویکردی جدید تدوین شد؛ گرچه پرداختن به موضوعهای اصلی مدیریت علمی نه در حوصله این کتاب و نه در بضاعت نویسنده است.

تجدیدنظر کتاب به ترتیبی صورت گرفت که دانشجویان کارشناسی تربیت بدنی و کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی برای دروس تخصصی بتوانند از آن استفاده کنند. در همین جا از تمام خوانندگان خصوصاً همکاران عزیز دانشگاهی و مدیران متخصص تربیت بدنی و ورزش تقاضا دارم با تذکر اشکالات، مؤلف را در اصلاح متن یاری دهند.

سید نصرالله سجادی

استاد دانشگاه تهران